

Kje so meje solidarnosti?!

Solidarnost? Ja, toda za to besedo se lahko marsikaj skriva. Recimo, solidarno smo prispevali sredstva za Kozjansko, za potres v Črni gori in Skopju. Tudi samopriskrbi občinov temeljijo na solidarnosti zasnovi. Poznamo pa tudi takoimenovano »lažno solidarnost« ko se, denimo, sredstva namenjena za nerazvite, prelivajo na zasebne račune. V naši ljubljani deželi od kar poznamo za solidarnost, ni bilo toliko vikendov, dragih avtomobilov, službenih potovanj v tujino, kraje in še bi lahko naštevali. In če k temu dodamo še »solidarnost« na področju stanovanjskega gospodarstva, bo slehernemu jasno, kam je naperjena ost puščice.

Članek s tem naslovom smo napovedali že v prejšnji številki Javne tribune in prav je, da se še enkrat obegnemo ob primer v Adamičevi 17. V garsonjeri, ki je last stanovanjskega sklada RSNZ in je začasno oddana solidarnostnemu skladu mesta Ljubljana, stanuje D. DJ in njena 4 letna hčerka, ne da bi bili prijavitelji pri ustreznem organu v Mačkovi. V. D., priletela ženička, ki ji je sporna garsonjera tudi dodeljena, pa se na tem naslovu pojavi le takrat, ko je nevarnost kakršnekoli kontrole. Da se v stanovanju pojavlja še možki, to niti ni toliko pomembno, pomembno je, da je vse skupaj zakuhala hčerka V. D. M. Š., ki stanuje na Dolenjski cesti prav tako v najemniškem stanovanju. Seveda, takšno mešetarjenje s stanovanjem prinaša denarce, pri tem pa je M. Š. še v dodatno pomoč M. S. člana hišnega sveta, ki mu je resnicoljubnost pač tuja stvar!

Spomnimo se leta nazaj, ko je bil objavljen prvi razpis za dodelitev stanovanj zgrajenih iz sredstev solidarnostnega sklada. Objavljeni so bili tudi pogoji za pridobitev stanovanja. Omenimo le nekatere: nizki osebni dohodki, stalno bivališče na območju ljubljanskih občin, prosilec takšnega stanovanja ne bi smel imeti drugega stanovanja, vikenda in avtomobila tudi primernih sredstev za zagotovitev lastne strehe nad glavo ne. Mlade družine, ki so dobile stanovanje, bi si morale v petih letih od vselitve preskrbeti s pomočjo svojih delovnih organizacij lastno stanovanje.

Pogoji zapisani na papirju so eno, resničnost pa je povsem drugačna. Bili so celo primeri ko je, denimo, tričlanska družina iz Ljubljane namerno požgala hišo svojih prednikov, da jo je lahko komisija, ki je ocenjevala upravičenost prosilcev za solidarnostna stanovanja, uvrstila na prednostno listo in stanovanje tudi dobila. V letih se je število članov družine povečalo, odrasla sin in hčerka, oba zaposlena pa še vsak s svojim avtomobilom vred so letos tudi na prednostni listi za pridobitev stanovanja iz solidarnostnega sklada! Staršem lahko pripisemo znak dokaj neurejene družine, saj so alkohol in prepri na dnevnem redu, v poletnih mesecih in v dneh ko izbruhne prepri, eden od zakoncev prebije noč v sosedovi sušilnici, brez dovoljenja seveda!

Čemu to pisanje, se gotovo sprašujete. Ja, prav v tem grmu tiči zajec, in podobnim primerom bomo še posvečali pozornost vse dotlej, dokler se na področju »lažne solidarnosti« ne napravi red, tudi stanovanjske solidarnosti. Bežen pogled na zadnje objavljeno prednostno listo prosilcev stanovanj, te zaboli srce. Boli pa predvsem tiste, ki še verjamejo v solidarnost, nemočni pa so ob pogledu na številne avtomobile, vikende, vile, počitniške hišice na morju in v gorah, katerih lastniki so imetniki stanovanjske pravice, ki jim je solidarnostno stanovanje omogočilo, da bogatijo na tuj račun, medtem, ko veliko število mladih družin ne ve kako do strehe nad glavo. Pa da bi vsaj molčali. Ne? Draginja, visoke stanarine in še kaj. Ja, takšni smo pač in naša solidarnost z nami!

Jože Čurin

Težave Dekorativne predstavili na Zboru združenega dela v Šiški

Prvi korak iskanju skupnih rešitev iz težav združenega dela je vrsta predlogov, ki so jo delegatom zboru združenega dela predstavili iz Dekorativne. Ta tovarna z več kot 900 zaposlenimi je štela med najuspešnejše delovne organizacije. Ta velikan s serijsko proizvodnjo tekstila za pohištveno industrijo se je s stalnim posodabljanjem proizvodnje trudil, da bi se s kakovostnimi in konkurenčnimi izdelki utrdil na zahtevnih zahodnih trgih kamor izvažata skoraj polovico blaga. Zaradi težav v kateri je zašla lesna industrija so morali kaj kmalu preusmeriti na bolj donosne izdelke. Le te so našli v avtomobilski industriji. Vključili so se v Jugo program, izdelujejo pa tudi prevleke za TASS Volkswagen in AUDI. Kljub uspešnem prestrukturiranemu proizvodnemu programu se je ta organizacija znašla v stiski. Med nelikvidnimi je, z vrsto težav povezanih z mehaničnim poslovanjem, veliko je nestimulativnih pogojev, ki se pojavljajo pri izvozu, zaradi nizkih osebnih dohodkov je odziv strokovnega kadra

zelo velik in še bi lahko naštevali. Rešitev vidijo v predlogih, ki so v marsičem podobni predlogom slovenske Gospodarske zbornice: Potrebno je zagotoviti delovni organizaciji, da svobodno, na osnovi tržnih zakonitosti formirajo svoje prodajne cene in politiko prodaje. Za vodenje uspešne strategije organizacije potrebujejo stabilnejšo gospodarsko politiko. Obremenitve gospodarstva so prevelike saj ne predstavljajo samo obveznosti iz dohodka in čistega dohodka, temveč se realizirajo preko raznih davčnih in drugih dajatev, predvsem pri uvozu. Dejstvo namreč je, da obremenitve zadnjih let bistveno presega vložena sredstva iz ostanke čistega dohodka v razširitev materialne osnove dela. Kot aktivni izvozniki zahtevajo uvedbo svobodnega in funkcionalnega deviznega trga, kakor tudi enake pogoje pri uvozu opreme itd. Na zboru združenega dela so se dogovorili, da bodo vse te predloge posredovali na republiško skupščino, kot svoj prispevek k hitrejšemu spreminjanju razmer.

Objavljamo dnevni red zasedanja Skupščine občine Ljubljana-Šiška, ki bo 2. 6. 1988 ob 15. uri z naslednjim dnevnim redom:

Predlog sprememb in dopolnitve družbenega plana mesta Ljubljane za obdobje 1986-1990 na področju SIS materialne proizvodnje. Predlog sprememb dolgoročnega plana občin in mesta Ljubljane za obdobje 1986-2000 zaradi uskladitve z obveznimi prostorskimi sestavinami dolgoročnega plana SRS za obdobje 1986-2000. Ugotovitve, stališča in zaključki Izvršnega sveta Skupščine SRS k Poročilu o urejanju prostora.

Poročilo o uresničevanju resolucije občine Ljubljana-Šiška o politiki izvajanja družbenega plana za obdobje 1986-1990 v letu 1987.

Osnutek programskih zasnov za novo Podutiško cesto, C. A. Bitenca in C. v Kamno gorico.

Osnutek programskih zasnov za zadrževalna jezera in regulacijo Glinščice.

Osnutek odloka o sprejetju zazidalnega načrta za območje urejanja ŠP 1/1-Union.

Osnutek odloka o spremembi odloka o odškodnini zaradi spremembe namembnosti kmetijskega zemljišča in gozda.

a) poročilo o izvajanju programa, ki se financira po odloku o začasnem plačevanju prispevka iz dohodka za izredno vzdrževanje in obnavljanje komunalnih objektov in naprav skupne rabe

b) osnutek odloka o plačevanju prispevka iz dohodka za gospodarjenje s komunalnimi objekti in napravami skupne rabe.

Poročilo o izvajanju družbene skrbi na področju varstva borcev NOV v občini Ljubljana-Šiška v letu 1987.

PRESTRUKTURIRANJE SLOVENSKEGA GOSPODARSTVA

Male delovne enote znanilke pomladi

Ugotovitev, da v našem gospodarstvu primanjkuje gospodarskih enot od 6 do 125 zaposlenih je že stara in je bila v preteklosti že velikokrat izpostavljena. Da niso zaživele je bila gotovo posledica dogme, da so majhne organizacije tehnološko nujno neučinkovite in tudi nesprejemljive z vidika samoupravne organiziranosti združenega dela. Ali pa je tak način razmišljanja le pesek v oči in gre v bistvu za ohranjanje moči in pozicij velikih sistemov-monopolov.

Veliko pa je ugotovitev, trditev in argumentov, ki govorijo o prednostih malih proizvodnih enot, za katere se zlasti zavzemajo mladi, ki v njih vidijo znanilce razvojno-tehnološke prenovne oz. znanilke inoviranja in dinamiziranja našega dokaj okostenelega monopolnega in oligopolnega gospodarstva. To nam zadnji dve leti potrjuje tudi praksa oziroma že ustanovljene male delovne organizacije, ki jih je v Sloveniji zaenkrat le 14, v naši občini pa v 15 delovnih organizacijah vodijo akcijo za ustanavljanje le-teh.

Da da se ne bi razumeli napak. Gotovo drži, da je ustanavljanje takšnih enot povezano z veliko tveganja. Zato se pogosto zastavlja vprašanje, kdo so pravzaprav tisti ljudje in civilno pravne osebe, ki lahko postanejo socialistični podjetniki. To naj bi bili ljudje, ki veliko znajo, da lahko kaj premaknejo, razvijajo, spreminijo in kaj seveda dosežejo.

Dosežejo pa lahko veliko, saj v takšnih enotah lahko pospešijo zaposlovanje z minimalnimi družbenimi stroški, razmahne se lahko inovativna dejavnost, ker je takšno okolje plodnejše za produciranje novih idej in realizacijo le teh, pospešijo lahko večjo konkurenčnost na trgu, konkurenčnost in selekcijo med kadri, večjo kontrolo oziroma, nadzor v majhnih produkcijskih enotah, tudi samoupravljanje se lahko razvije v takšni obliki, da se z upoštevanjem interesov vseh ne bo dušila poslovnost.

ŠIBKE TOČKE

Dober dan...

V mnogih razpravah, razmišljanjih itd., ki se v zadnjem času vodijo na raznih nivojih o dohodku in njegovi delitvi, je vse bolj prisotno tudi vprašanje: Kako ustvariti osebni dohodek v administraciji? Ali: Kako meriti in vrednotiti to delo? In posledica, velikokrat zahtevamo, da se meri tudi tisto, kar se objektivno ne more meriti, pa tudi tisto, kar se lahko, vendar se ekonomsko ne izplača. Zato bi bilo bolje, da namesto vztrajanja na tem, da se meri in plača vsako delo po učinku, vztrajamo, da se meri in plača delo in učinek delovnih skupnosti »administracije«. Na ta način bi tudi administracija prejela OD v odvisnosti od obsega in kvalitete izvedenih nalog, kot ga prejema proizvodni delavec. Po vsej verjetnosti bi bil potem tudi kak sanacijski program v teh delovnih skupnostih neizbežen (največkrat seveda kadrovski).

Toda ob tem se takoj zastavlja drugo vprašanje. Ali sploh lahko in znamo določiti dovolj jasno mejno črto med administracijo in ostalimi delavci?

Nekoč se je administrativni delavec lahko prepoznaval. Največkrat je šlo za pisarniške ljudi, ki so imeli določene statuse na hierarhični lestvici, za pomembne »gospode« s kravatami in črnimi narokavniki. Tiste, ki so si jih stranke zapomnile po refrenih: »pridite jutri« ali »javite se v pisarni številka...«, ali »nismo zato pristojni« itd. Seveda je nekaj (ponekod tudi veliko) tega še ostalo, toda res je tudi, da je danes tehnološki napredek vse bolj zožil prostor med proizvodnim in neproizvodnim delom. S tem pa je seveda tudi identifikacija administracije vedno težja. Skratka, nekoč prepoznavna, je postala vedno bolj enigmatična. K tej enigmatičnosti administracije pa veliko prispeva tudi preveliko poenostavljanje, ko se administracija enači z birokracijo. Zato ni odveč, da se spominjamo besed Makska Vebr, ki je birokracijo opredelil kot nujen in najbolj dograjen tip organizacije. Naše razmere dokazujejo, da čas ni demantiral njene potrebnosti, nasprotno. Toda to še ne pomeni, da moramo administracijo in birokracijo pojmovno enačiti, čeprav se administracija večkrat obnaša prav tako kot je Lenin definiral birokracijo – kot poseben sloj ljudi, ki se je specializiral za upravljanje in ki je postavljen v privilegiran položaj nasproti ostalim ljudem (narodu).

In prav zaradi teh dilem, in še veliko jih je, je pravno vprašanje: Kakšna in katera administracija nam je potrebna? Najdražja je sigurno inertna, nedojemljiva, nojevška, skratka – nesposobna administracija, tista, ki nastopa z birokratskim imičem. Kot klavdivo navzdol oziroma kot nakovalo navzgor (Lenin). Tista, ki šteje leta službe, čaka, da skozi ta leta napreduje, kar ji naredko tudi uspeva. Tista, ki ima odnosa do dela samo v točnem času prihajanja in odhajanja iz »službe«, med tem časom pa so dolgočasi, sprehaja z urejeno službeno dovolilnico, v žepu itd. Tista, ki se zavzema za uravnilovko, za linearno vrednotenje dela.

Torej takšna administracija nam ni potrebna. Potrebna pa nam je, recimo v naši občini, tista administracija, ki nam bo na razpolago tudi v popoldanskem času. Ali takšna, ki nam bo ob pridobitvi gradbenega dovoljenja pomagala, svetovala, da bi čimprej prišli do njega in ne obratno. Potrebna nam je sposobna, inventivna in kreativna administracija v združenem delu, ki bo izboljševala proizvodne procese, dvigovala konkurenčnost OZD, praznila skladišča zalog. V nadgradnji takšna, ki ne bo prekrizala rok delila usodo združenega dela, ampak ki bo v stalni napetosti in pričakovanju dobrih vesti o gospodarskih gibanjih. Ne tista, ki bo pristaš čim konkretnije svobodne menjave dela le zato, da bi imela zagotovljene solidne in redne mesečne osebne dohodke.

Ali se ta naša želja po takšni administraciji lahko uresniči? Odgovor je pritrdilen, vendar samo s pogojem radikalnih sprememb v sami strukturi tega družbenega solja, kajti tudi tu je očiten tehnološki višek.

na-svidenje...

OB 125-LETNICI RK IN 35-LETNICI BREZPLAČNEGA KRVODAJALSTVA V SRS

Med dobitniki priznanj tudi Šiškarji

Ta mesec smo praznovali pomembna jubileja 125 letnico Rdečega križa in 35 letnico brezplačnega krvodajalstva v Sloveniji. Osrednja prireditelj je bila v Cankarjevem domu, katere se je udeležilo okoli 1500 aktivistov oz. krvodajalcev iz vse Slovenije, številni gostje, predstavniki družbeno političnega življenja iz republike in predstavniki RK iz zamejstva, Italije, Avstrije in Madžarske.

Po uvodnem pozdravu predsednice RK Slovenije tov. Ivica ŽNIDAR-ŠIČ, je imel slavnostni govor tov. Jože SMOLE, predsednik RK SZDL Slovenije. Orisal je dolgoletno prehojeno pot in poudaril pomen te množične družbene organizacije, ki se s svojo bogato dejavnostjo vsestransko vključuje v družbena prizadevanja za pomoč človeku, doma in v tujini. Gre za organizacijo, ki je vedno znala svojo dejavnost prilagajati potrebam in razmeram posameznih okolij. Nastala je zaradi nujne pomoči tisočim ranjencem in se razvija v mednarodno gibanje pomoči vsakemu, ki jo potrebuje.

V zadnjem obdobju pa so v RK še zlasti dejavni v prizadevanjih za mir ter v borbi proti revščini in neprosvetljenosti. Zato ne preseneča dejstvo, da deluje v 144 državah in povezuje okoli 250 milijonov ljudi. Tudi Šiškarji sodelujemo v vsakoletnih akcijah pri uresničevanju pomembnih programov RK Slovenije, vsak po svojih močeh prostovoljno prispevamo materialne dobrine, znanje, kri... Zato je prav, da se vam tudi ob tej priložnosti iskreno zahvaljujemo za vašo nesebično pomoč, ki jo nudite in jo tudi v prihodnje ne boste odklonili. Z veseljem ugotavljamo, da so bili med dobitniki posebnih priznanj ob visokem jubileju krvodajalstva tudi občani iz naše komune: Smiljan DEKORTI, Jože LAMPE, Boštjan MARINKO, Anron STUBIČAN, Edvard TEPINA in Vlado VIRANT.

Njim še posebej zahvaljujemo v imenu tisočev, ki so jim s svojo krvjo premagali rešiti življenje ali prispevali k hitrejšemu zdravljenju. Pridružimo se množici tistih, ki že dolga desetletja dokazujejo, da so solidarni ne le v besedah, temveč tudi v dejanjih in, ki nesebično dajejo tudi kri. Verjeli ali ne, na osrednji prireditvi so bili te tisti krvodajalci, ki so darovali več kot 90 krat kri. Ni jih bilo malo takih, ki so jih dali že 100-tič. Nekaj jih je tudi med nami v naši občini.

Ob koncu naj opozorim le še na misel tov. Smoleta, da je lahko SZDL tudi z uspešnim in tvornim delovanjem RK resnično zlahten zgled. V ljudeh je ogromna moč, zato jim je treba zaupati in omogočiti, da jo koristijo v dobro sebi, prijatelju, znancu in sočloveku.

Anka TOMINŠEK

PORTRET JOŽETA JANA

Nagrajenec, ki se ne zna hvaliti

Med letošnjimi dobitniki zveznih prvomajskih nagrad dela je Jože Jan gotovo eden tistih, ki so si jo resnično zaslužili. Res je sicer, da ni malo takih ljudi, ki vse svoje življenje posvetijo delu in ki večino svojega življenja prav tako trdo delajo kot Jože Jan, toda malo jih je, ki se lahko v jeseni življenja pohvalijo s tako zanimivim življenjem in številnimi uspehi. Težava je v tem, da se Jože Jan prav nič ne hvali in morda je to vzrok, da je, kljub neverjetnemu številu uspehov, letošnja nagrada ena redkih, ki jih je v življenju dobil.

Kaj je Jože Jan po poklicu? Takega vprašanja se človeku, ki je celo v osmem desetletju svojega življenja še kako pri močeh in nenavadnimi načrti, skoraj ne da zastaviti. Vendar predvidevam, da bi nanj odgovoril z besedo inovator ali izumitelj. Toda, začnimo na začetku: rojen Blejčan, živi Jože Jan že dobrih trideset let v Ljubljani. Bolje bi bilo reči, da dela v Ljubljani, a Jožetu Janu sta se pojma življenje in delo zila v isti pomen tako tesno, da ni zunaj tega skoraj ničesar drugega. Kljub temu, da je bil ustanovitelj in tudi direktor mnogih – celo v današnjih časih še vedno uspešnih – tovarn, v katerih bi si, če bi razmišljal o drugačnem načinu življenja, že davno sezidal hišo in si pridobil druge statusne dobrine. Pa takega razmišljanja ne pozna, še zdaj živi v najemniškem stanovanju in govori predvsem o tem, da je način, s katerim bi se lahko izvlekli iz krize. Tudi pozna tak način rešitve in te dni so njegova pota razvlečena po vsej Sloveniji med tovarnami, ki jih prepričuje k drugačnemu načinu poslovanja.

Seveda to zadnje ni razlog za zvezno prvomajsko nagrado. Od leta 1947 do zdaj je slovenskemu gospodarstvu dal toliko uporabnih izumov, tehničnih izboljšav in novih proizvodnih postopkov s področja izolacijskih materialov v gradbeništvu in ladjedelnstvu, da bi jih bilo težko naštet. Nešteti in inovatorjem je lahko pomagal z nasveti in strokovno pomočjo, za njim so predavanja in tudi delo v Slovenski zvezi izumiteljev inovatorjev, bil je predsednik Zveze izumiteljev Jugoslavije, po

njegovi zaslugi smo na tem področju povezani s svetom, na njegovo pobudo ima danes že 180 mladih strokovnjakov priznan status samostojnega inovatorja, Zakon o združenem delu pa bi najbrž brez Jožeta Jana ostal brez bistvenih določil o inovatorskem delu...

Izumi, ki so se rojevali v Janovi glavi, so dobili tudi drugo podobo: ustanovljene delovne organizacije, ki so se sčasoma razvile v velika podjetja in zaposlile številne ljudi, so prav tako delo Jožeta Jana in njegovih zamisli o tem, kaj rabimo in kako bi to lahko izdelovali. Tu so firme kot je Toplovod, ki je pozneje postal sozd IMP, Izolirka, Termika iz Ljubljane z obrati v Škofji Loki, tu je končno še Center za tehnološke inovacije Novum iz Ljubljane oziroma Šiške, kjer je bil Jan do lani direktor.

Iz pogovora z Jožetom Janom, v katerem se 21. stoletje riše mnogo bolj otipljivo kot iz načrtov raznih birokratskih služb, je razvidno samo dvojce: znanje in delo. »Nobena diploma, noben doktorat ne pomenita ničesar, če za tem ni volje do dela in znanja. Papirji ne štejejo. Važno je samo tisto, kar imaš v glavi in rokah,« pravi Jože Jan, ki se nikoli ni kaj prida znal ustiti, zato pa je znal delati in to z glavo in rokami.

L. Z.